

משרד החינוך

המזמכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת הלשון
בבתי הספר העל-יסודיים במגזר החרדי

דגם תשובות לשאלון – עברית: הבנה הבעה ולשון, עולים חדשים סמל שאלון 075-284, קיץ תשפ"א

חלק א' – שאלון 70%

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

טקסט א' (16 נקודות)

על הנבחן לענות על כל השאלות 1-5

1. - היתרונות (2)

- דרך ההיווצרות (2)

סה"כ – (4) נקודות

2. אפשר לשנות הרגלים שליליים.

סה"כ – (3) נקודות

3. יש לתקוף רק את השלב האמצעי, את הפעולה הרוטינית / קל יותר לסגל הרגל חדש אם משאירים את הקצוות המוכרים.

סה"כ – (3) נקודות

4. שני זוגות של ניגודים מבין האפשרויות:

• שלילי – חיובי. (1)

• לזנוח – לאמץ. (1)

אפשר גם: טובים – רעים, חדשים – ישנים, אמצע - קצוות

סה"כ – (2) נקודות

5. השלמה נכונה במשפטים:

• חוסר סיפוק הוא המוביל העיקרי ל _____ שינוי. (1)

• ההנהלה רצתה לחוש ב _____ שינוי לאחר השיחה עם ההורים. (1)

• ה _____ שינוי בתוכנית הביא לניצול נכון של הזמן. (1)

הערה לבודקת: להפחית 1/2 נקודה על תשובה שגויה.

סה"כ – (4) נקודות

טקסט ב' (14 נקודות)

על הנבחן לענות על השאלות 6-9

6. תחום רוחני / אמוני (1/2) – ההרגל מוריד את ההתלהבות / ההתרגשות / ההתפעלות בעבודת ה'. (1)
תחום גשמי / חומרי (1/2) – ההרגל מונע מאיתנו להעריך הישגים גשמיים / לשמוח ב... לאורך זמן. (1)

סה"כ – (3) נקודות

7. א. אחת מבין התשובות: (1)

- 1) החיסרון בהרגל של סדום הביא אותם להאמין שהטעות היא הדבר הנכון, לעומת ההרגל בפסקות ה-ז גורם רק להפחתת ההתלהבות / להקהיית ההתפעלות במעשים נכונים.
- 2) החיסרון בהרגל של סדום הביא אותם להזיק לזולת ולא להתחשב בו, לעומת זאת ההרגל בפסקות ה-ז ההרגל גורם נזק רק לאדם עצמו.

- ב. החיסרון בהרגל של סדום חמור יותר מן החיסרון בהרגל בפסקות ה-ז. (1)

- ג. הקשר המוכיח הוא: יתרה מזו (1)

סה"כ – (3) נקודות

8. עמדת כותב טקסט 1: יש להתאמץ לשנות הרגלים לא נכונים. / אם ההרגלים הישנים אינם טובים – יש לשנותם (למרות הקושי הכרוך בתהליך השינוי). (2)
נימוק: (לעיתים / בשעות משבר -) הרגל לא נכון עלול לגרום לאדם נזק. / יש הרגלים שאינם מובילים לשום מקום. (2)

סה"כ – (4) נקודות

9. א. החיים מלאים שינויים / השינויים והחידושים הם בלתי נמנעים / במעגל השנה היהודי נדרשת מאיתנו הסתגלות לשינויים (2)
ב. עלינו להפיח רוח של התרעננות והתחדשות במיוחד בקיום מצוות שאנו רגילים לקיים. (2)

סה"כ – (4) נקודות

10. מחוון לסקירה (20%)			
על הנבחן לענות על שאלה 10. * נבחן שכתב עד 30 מילים - יקבל 0 בכל התבחינים. * נבחן שכתב 30-90 מילים - יופחתו לו 20% מכל תבחין. זאת בנוסף להפחתה בגין תוכן חסר.			
תבחינים	פירוט		
אחוזים	שחראי (תשע"ד)	לוברבוס (תש"פ)	
60%	1. המידע הרלוונטי לסקירה		
3X8%			יתרונות ההרגלים הטובים 3 מתוך 5
הכללה 2%	V	V	(1) <u>חובה</u> – ביצוע מיומנויות בקלות / מאפשרים לאדם לפעול באופן אוטומטי.
		V	(2) מאפשרים השקעת אנרגיה בדברים אחרים.
		V	(3) <u>חובה</u> – מאפשרים הישרדות ותפקוד במצבים מאתגרים.
	V		(4) מעניקים מסגרת ויציבות בחיינו / נוח להתנהל בסביבה מוכרת, צפויה ובטוחה.
	V		(5) הרגלים משותפים מעניקים זהות / סייעו לזהות שורשים יהודיים.
			<u>הסיבות שבגללן קיים צורך להסתגל לשינוי ולשנות הרגלים</u>
4X8%		V	(1) שינויים הם חלק מהחיים ובני האדם נאלצים להתמודד איתם ולהתרגל בכל פעם למצב אחר – גם בנסיבות החיים, גם במסגרת החיים היהודיים.
הכללה 2%	V		(2) הרגלים מונעים את תחושת ההתחדשות בתחומים שונים : פירוט - <u>אחד חובה</u>
	V		(3) בעניינים רוחניים : ההרגל מקהה את רגשות ההתלהבות בענייני אמונה ובהכרת חסדי הבורא ית' / כדי למנוע שגרה במעשי המצוות
	V		(4) בעניינים חומריים : מונע התלהבות ושמחה בהישגים של מעמד ורכוש
	V	V	(5) ישנם הרגלים לא נכונים המזיקים / הדורשים שינוי :
		V	פירוט : <u>אחד חובה</u>
	V		(6) הרגלי אכילה רעים / הרגלי תגובה לא נכונים בעת משבר / תפיסות שגויות בהנהגה או בהשקפה (כגון בסדום).

40%	רלוונטיות ועודפות 2. כל המידע הכתוב רלוונטי לדרישות המטלה (מהימן ומדויק). 3. הושמט מידע לא רלוונטי. 4. הכותב נמנע מחזרות מיותרות.	
100%	סה"כ	
30%	5. טקסט עצמאי (לא מהוקשר) * כתיבה של <u>פתיח מכליל</u> המציג את הנושא - 15% * התמקדות בנושא ולא במאמרים או בכותבים - 15%	ב. ארגון המידע - -100%
25%	6. עיבוד המידע: העתקה מושכלת או פרפרזה (לא 'העתק הדבק'), שימוש בהכללות	7 נק'
25%	7. לכידות ובהירות "זרימה" טובה בטקסט מנושא אחד לאחר שזירה בין הרעיונות המשותפים בטקסטים ופירוט הייחוד שבכל טקסט	
20%	8. קישוריות בין חלקי הטקסט: שימוש בקשרים המתאימים למבנה הלוגי של הטקסט לתוכנו	
100%	סה"כ	
25%	9. המידע המופיע בטקסט מיוחס לכותבים המתאימים.	ג. אזכור המקורות
50%	10. אזכור מקורות המידע בגוף הטקסט ובסופו הוא על פי נורמות כתיבה אקדמיות	ודרכי
25%	11. שימוש בדרכי מסירה שונות (לפחות שתיים) (אם נעשה שימוש בפועלי הבעה או אמירה יש לשים לב לדיוק מבחינת המשמעות).	המסירה - -100% 3 נק'
100%	סה"כ	
25%	12. ניסוח: הניסוח בהיר, ענייני והולם את אופי הכתיבה. לדוגמה, הבחנה בין לשון כתובה ללשון דבורה, הימנעות מחזרה על מילים	ד. לשון, מבע
25%	13. תקינות תחבירית: * נעשה שימוש במבנה משפט תקין. * המשפטים שלמים ובנויים כהלכה ואינם ארוכים מדי.	ותקינות
25%	14. פיסוק: שימוש נכון והולם בסימני פיסוק	-100% 3 נק'
25%	15. מורפולוגיה וכתב: שימוש תקין בפועל ובנטיותיו, בשם העצם ובהטיותיו, התאמה במין ובמספר, שימוש תקין במילות היחס, בהצרכה וביידוע השם	
100%	סה"כ	

פרק שני – תחביר (20 נקודות)

ענה על ארבע מתוך חמש השאלות 11-15. תוכל לענות על כל השאלות ולצבור עד 20 נקודות.
(לכל שאלה 6 נקודות)

11. א. (1) משלים שם (1)

(2) נושא (1)

(3) משלים פועל (1)

(4) משלים פועל (1)

ב. שגרה מבורכת מקדמת בתחומים רבים, לכן כולנו נשמור על שגרה זו בסדרי החיים. (2)

סה"כ – (6) נקודות

12. א. הם נוטים לפנק ולהביע אהבה בכל מצב. (2)

ב. חפירות לעומק התבצעו ליד בית הספר (1). הטרקטורים גרמו רעש אדיר. האבנים היו

עפות (1) על החלונות הסגורים (1) והוסיפו רעש. עם הזמן הצלחנו להסתגל לרעש עד

שכביכול לא שמענו אותו, כאילו הוא לא (1) היה. קיימת מציאות שבה אדם מסתגל לרעשי

רקע עד כי אינו חש בהם.

סה"כ – (6) נקודות

13. א. המחנך אמר היום לתלמידיו שאומנם הם (1) אוהבים לישון עד שעה מאוחרת

ולעסוק בתחביבים שלהם (1). אך עדיין לא הגיעה החופשה הגדולה והמבחנים עדיין

לפניהם (1), לכן עליהם (1) לקום מוקדם ולהתנהג באחריות".

ב. אכילה מתוך צורך רגשי. (2)

סה"כ – (6) נקודות

14. א. (1) כדי (1)

(2) כי (1)

(3) אבל (1)

(4) אם (1)

ב. אך / אולם (2)

סה"כ – (6) נקודות

15. א. רוב האנשים מתמודדים עם שינויים, אבל אינם אוהבים אותם. (2)
 ב. (1) כיום רבים מעוניינים בשגרה ללא חידושים כי יש בה סדר ויציבות
 שחסרו בשנה האחרונה. (2)
 (2) ש... (2)

סה"כ – (6) נקודות

פרק ג' – שם המספר ומערכת הצורות (30 נקודות)

חלק I - שם המספר (6 נקודות)

16. שאלת חובה:

א.

- שלוש (1)
- חמשת אלפים (1)
- שלושים ושלושה (1)
- ארבעה (1)
- שישה (1)
- ב. שמונה עשרה (1)

סה"כ – (6) נקודות

חלק II – פועל, שם ומילות יחס (24 נקודות)

ענה על ארבע מבין חמש השאלות 17 – 21. תוכל לענות על כל השאלות ולצבור עד 24 נקודות.

(לכל שאלה 7 נקודות)

17. א. (1) נ-ש-ג (1)
 (2) הָשֵׁג (1)
 ב. (1) י-ע-ץ (1)
 (2) עֲצָה / עֲצוֹת (1)
 ג. (2) ר-א-ה (2)
 (2) רְאִיָּה (1)

סה"כ – (7) נקודות

18. א. משפט (2) **ברצוני** לצאת לנופש.... (3)

ב. (1) מביאה (1)

(2) מגבירים (1)

(3) נשמור (1)

(4) מחליפים (1)

סה"כ – (7) נקודות

א. משמעות: **מכשירים** (1): מְגַרְפָּה, מְבַרְג. (2)

משמעות: **מקומות** (1): מְסַפְּרָה, מְבַצֵּר. (2)

ב. הקבוצה מתאימה לקבוצת מכשירים. (1)

סה"כ – (7) נקודות

19. בשאלה זו מותר לענות תשובה אחת שגויה ויש להתעלם מהשגיאה.

(1) עם (1)

(2) על (1)

(3) על (1)

(4) ב... (1)

(5) את (1)

(6) עם (1)

(7) את (1)

סה"כ – (7) נקודות

20. בשאלה זו מותר לענות תשובה אחת שגויה ויש להתעלם מהשגיאה.

להופיע (1)

לעצור (1)

להתרענן (1)

לצאת (1)

לנסוע (1)

להתכוון (1)

להצטייד (1)

סה"כ – (7) נקודות

בהצלחה!

חלק ב' – שאלון 30% לנבחנים ללא הערכה בית ספרית

פרק ראשון – הבעה והבנה (50 נקודות)

1. להסביר איך ניתן לשלב בין שתי השאיפות המנוגדות.

סה"כ – (5) נקודות

2. שני יתרונות להרגל:

א. ההרגל מעניק לנו **ביטחון** / **הגנה** / **יציבות** (2)

ב. ההרגל מעניק **סדר** / **קביעות**. (2)

אפשר גם:

ההרגל מעניק הרגשת **שייכות** / מקום **חס** להגדיר את קיומנו / מאפשר שינוי והתחדשות

סה"כ – (4) נקודות

3. א. נדרשת העתקה של המשפט:

המונוטוניות של השגרה מקשה עלינו לחוש כלפיה רגשות הערכה מיוחדים. (2)

ב. הרצון לחידוש נובע בדרך כלל מצורך רוחני של הנפש, המבקשת להגיע לצמיחה חדשה,

לטעם חדש ולרגשות חדשים / החידוש והשינוי גורמים לאדם להתחדש / לשמוח. (2)

סה"כ – (4) נקודות

4. כי לא מדובר בשדה אמיתי.

סה"כ – (3) נקודות

5. א. הדרך להגיע לשינוי מאוזן, עפ"י הטקסט היא:

לחפש את ההתחדשות בפרטים הקטנים **בתוך השגרה** (לזכור שכאשר נחפש וודאי

נמצא). / **לראות את המציאות כמשהו מתחדש**. / להגיע לחידוש **ברגע של אמונה**, ברגע

של **שיתוף רגשות** עם חבר, **ביצירה ובלמוד מעמיק** בתוך המסגרת הקיימת.

סה"כ – (5) נקודות

ב. התוצאה של חידוש בדרך של יציאה מן המסגרת היא עייפות ואכזבה (2) לעומת זאת התוצאה של חידוש בתוך המסגרת היא הרגשת סיפוק / שחרור / התרגשות / טעם חדש / צמיחה חדשה / מנוחת הנפש. (2)

סה"כ – (4) נקודות

שאלה 6

6. מחוון לטיעון: יש לבדוק היקף כתיבה של 150-200 מילים.

על כתיבה בהיקף של 100 מילים – יש להפחית 20% מהנקודות על שאלה זו.
למטה מכך – יש להפחית באותו יחס.
בתבחינים – ארבע רמות, מן הגבוה (1) לנמוך (4).

רמות: /	רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 4
תבחינים להערכה	85%-100% של הנקודות	70%-84%	55%-69%	0%-54%
א כללי (2 נק')				
* מטרת הכתיבה	* מסירת מידע כולל ומהימן, להציג דיון מעמיק ולשכנע את הקוראים			* הכותב מסר מידע חלקי או מידע שבחלקו אינו מהימן לא ערך דיון ולא הצליח לשכנע את הקוראים.
* מודעות לידע קודם של הנמענים	* הבהרה של נושאים ורעיונות שייתכן שאינם מוכרים לקוראים			* טקסט מהוקשר מדי/ טקסט שאינו עצמאי
ב תוכן ומבנה (14 נק')				
* עמדה	* הצגת עמדה ברורה בנושא הנדון (בכלל זה התלבטות)			* אין עמדה/ העמדה אינה ברורה ובולטת.
* הנמקה	* הצגת נימוקים מהימנים והגיוניים הקשורים היטב לטענה			* הצגת נימוקים חלקיים או מהימנים חלקית או לא קשורים לטענות
* ביסוס	* ביסוס מוצק באמצעות עובדות, פריטי מידע, דוגמאות, הסברים, ציטוטים			* אין ביסוס/ ביסוס חלקי/ לא רלוונטי.
* הרחבה ופרופורציה	* פיתוח כל רעיון במידת הרחבה מתאימה ושמירה על פרופורציות בין חלקי התוכן			* אין פיתוח או הרחבה מתאימה/ פרופורציות לא הולמות בין חלקי התוכן.

* רלוונטיות	* הצגת מידע רלוונטי ללא סטיה			* הצגת מידע לא רלוונטי לנושא
* לכידות וקישוריות	* לכידות רעיונית מיטבית לאורך כל החיבור באמצעים שונים/ בקשרים מתאימים כגון חזרות קסיקליות, אזכורים והבהרות של התוכן			* לכידות רעיונית קלושה ביותר/ אין לכידות אין קישוריות או הקישוריות לקויה/ לא מתאימה
רמות: / תבחינים להערכה	רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 4
	85%-100% של הנקודות	70%-84%	55%-69%	0%-54%
* פתיח וסגיר	* פתיח מכל סוג שהוא הרלוונטי לנושא			* אין פתיח או פתיח עמום/ מבולבל.
	* פתיח המסביר היטב את הבעיה/ הקונפליקט העומדים בבסיס המאמר ומציג את טענת הכותב/ת			* אין הצגה ברורה וחד משמעית של הבעיה / הקונפליקט / טענות הכותב.
	* סגיר המציג מסקנה או סיכום מהלך הטיעון (בלי חידושים)			* סגיר שיש בו חידוש או שאינו מסכם / שאינו מציג מסקנות או אין סגיר כלל
ג <u>מבע</u> (3 נק')	* משלב לשוני בינוני- גבוה, אוצר מילים וצירופים מגוון, דרכי מסיכרה מדויקות ומגוונות (אם נסמך על דברי אחרים)			* משלב לשוני נמוך או צרימות משלבויות לא מכוונות, אוצר מילים וצירופים דל, חוסר הקפדה על מסירת דברים בשם אומרם
ד <u>תקינות</u> (6 נק')				
* היצג	* היצג מיטבי (עימוד מטבי, חלוקה נכונה לפסקות)			* חוסר הקפדה על מוסכמות הכתיבה
* תחביר	* משפטים תקינים מבחינה תחבירית, בכלל זה שימוש תקין במילות יחס וביידוע			* משפטים שאינם תקינים, בכלל זה שימוש לא תקין במילות יחס וביידוע
* צורות	* שימוש תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם			* שימוש לא תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם
* כתיב	* כתיב נכון			* ריבוי שגיאות כתיב (אינו חל על תלמידים בעלי דיסלקציה).
* פיסוק	* פיסוק קביל			* ריבוי שגיאות פיסוק

סה"כ – (25) נקודות

תחביר ומערכת הצורות (50 נקודות)

שאלה 7 – חובה (20)

7. א. (1) הוא (2)

(2) הן (2)

ב. מכיוון ש (2) אם (2) אחר כך (2) כדי ש (2) אך (2)

ג. הרגלים טובים עוזרים לילד להשתלב בחברה. (6)

סה"כ – (20) נקודות

8. א. (1) לקבוע (2)

(2) לחזור (2)

(3) בוחר (2)

(4) לתכנן (2)

(5) להרגיש (2)

ב. (1) אנסה (1)

(2) נגרמת (1)

(3) התרגלנו (1)

(4) נרגיש (1)

(5) מתחדשת (1)

סה"כ – (15) נקודות

9. א. (1) שנים (2)

(2) מקומות (2)

(3) אפשרויות (2)

(4) רצונות (2)

ב. (1) חדר שלו / החדר שלו (2)

(2) חלומכם (2)

(3) ילדים שלנו (3) אין לקבל תשובה ילד שלנו.

סה"כ – (15) נקודות

10. א. (1) מתרגלים (2)

(2) מחליפים (2)

(3) סופר (2)

ב. השינוי בסדר היום עלול לגרום בלבול אצל ילדים_קטנים. פעוטות בגיל הרך זקוקים לפעילות קבועה שחוזרת על עצמה. היא עוזרת להם לחזק את הביטחון העצמי. לעומת זאת, השגרה משעממת את בני הנוער והשינוי מעורר בהם התרגשות וציפייה. (4)

הערה לבודקת: אם התלמיד לא השלים יידוע שגוי – הוא מקבל על כך נקודה.

ג. (1) פסנתרן (1) חלילית (1) טבעוני (1)

(2) הרגלים (1) מברשות (1)

סה"כ – (15) נקודות